

CASTILIA

177

Situm est in loco plano, ad fluvium, quem *Henarem* vocant; rerum omnium quibus usus humanus indiget, copia, suisque proventibus adeo abundans, ut nullis aliunde bonis opus habeat. *Segoncia* Antonino inter Complutum & Caesaraugustam medio fere itinere: *Signenza* nunc appellatur Varrerio & Morali iudicibus. *Alcantara* in ripa Tagi scribunt Varrerius & alii esse quæ *Norba Casarea* Ptol. *Norbensis Colonia* Plin. Opidum est insigni conspicuum Ponte, venerandæ & antiquitatis & majestatis. Quæ *Tavallera* nunc, Livio *Eburam* nominari opinantur Beuterus & Moralis. Sunt hic etiam *Cuença*, *Caucenses* Plin. *Lebazusa*, Antonino *Libisosa*; *Castona la veja*, *Castulo* eidem Antonino. *Tagus* flu. Castellam novam irrigat cum aliis amnibus ac rivulis in eum concurrentibus; & in ea suos fontes habet *Anas* flu. nunc *Guadiana*. Sed de his satis, ad Opera publica venio. Quinta Madrito leuca versus Occidentem conspicitur magnificum illud & sumptuosum Monasterium S. Laurentii in *Escoriali* vulgo, Ordinis D. Hieronymi: Philippi II Hispaniarum Regis opus: quod merito certare potest cum Ægyptiorum Pyramidibus, cum veterum Græcorum Romanorumque Templis, Theatris, Amphitheatris, Ludis, Circis: Thermis item, Balneis, Sepulchris; cum aliis denique variorum Regum & Principum Monumentis. Operi tanto vix quid est par, vix quid secundum, Frontispicium ejus, Occasum spectans, tribus superbit portis: quarum quæ Media primariaque in Templum augustissimum, Cœnobium, Collegiumque ducit, quæ ad dextram, in Officinas Monasterio consecratas; quæ ad sinistram in Domos Scholæ destinatas. Quatuor angulos totidem exornant mirabiles arte sua Turres; quas etiam duæ superant ad ipsius Templi pedem hinc inde fastu quodam confurgentes. Supra Ostium Templi magnificæ Stylobatæ Statuas sustinent ex Marmore Tophoque sex Israelis Regum, pedes altas XVII. Ad Septentrionem Palatium Templo adsitum visitur, Regi Regioque Comitatu commodissime excipiendo paratum. Ad Meridiem variæ sunt Porticus: Hortus omnis generis instructus Herbis, Floribusque & plurimis ornamentis: Pomarium gratissimis confutum fructibus: item Nosocomiū, Pharmacopolium, & alia. Quid superest? quidquid ibi occurrit, stuporem injicit spectanti: ideoque de iis, quæ dicenda restant, silere cum modestia præstat, quam jejune pauca in medium proferre. Est etiam Toleti celeberrimum Palatium ab Carolo V restauratum, novisque structuris regio apparatu exornatum: in quo, præter alia multa singularia, Machina visitur hydraulica, miro Italorum ingenio fabricata, quæ ex Tago flumine, opera magnæ versatilis & excavatæ rotæ, aquas in fistulas & Tubos per canales in summitatem Arcis & Montis artificioso impetu cogit & impellit; ubi unum in locum & amplum receptaculum collectæ in varios arcis urbisque totius usus dilapsæ distribuuntur: quæ rivulos deinde & fontes hortis Magnatum ædibus, Balneis, Fullonibus, Civiumque necessitatibus abunde suppedirant. Academia hic duæ sunt, *Complutensis* omnium Disciplinarum Academia celeberrima, quâ nobilitatum est Complutum ab Francisco Ximeno Cardinali, Archiepiscopo Toletano. Altera *Toletana* Academia florens, literarum & sapientiæ clarissima officina. Disciplinis omnibus Artibusque Mechanicis in urbe Toletæ magnus honos: Lanificio Sericoque vitam quærunt hominum millia fere decem.

Flumina

Opera publica

Scholæ

Opificia